

Stanovisko ZKŠS k zákonu o „obedoch zdarma“

Združenie katolíckych škôl Slovenska víta pozitívne výsledky ekonomiky Slovenska a úmysel vlády použiť časť hospodárskeho výnosu pre rodiny so školopovinnými deťmi.

Avšak nesúhlasíme s navrhovanou formou podpory rodín prostredníctvom príspevku na obed pre všetky deti posledného ročníka materskej školy a žiakov základnej školy. Navrhujeme efektívnejšiu, adresnejšiu a zodpovednejšiu formu podpory rodín a to:

Navýšiť výplaty rodičov vo forme daňového bonusu na všetky deti, minimálne o sumu zodpovedajúcu navrhovanému príspevku na obedy „zadarmo“, teda 230 EUR ročne na dieťa.

Vedú nás k tomu predovšetkým nasledovné dôvody:

- Považujeme za správne, aby o konkrétnom využití príspevku na stravu dieťaťa rozhodovala každá konkrétna rodina individuálne. Svojprávni občania Slovenska dnes nepotrebujú, aby štát rozhodoval, kde a čo budú obedovať ich deti. Paušálne poskytnutý príspevok na jeden definovaný účel by znamenal znevýhodnenie rodín, ktoré z dobrých dôvodov nevyužívajú stravovanie detí v školskej jedálni. Napr. rodiny, ktoré z dôvodu materskej alebo rodičovskej dovolenky dokážu pripraviť obed pre svoje dieťa výhodnejšie a v lepšej kvalite, alebo rodiny, ktorým školská jedáleň nedokáže zabezpečiť obed z dôvodu špeciálnej diétnej stravy dieťaťa. Skúsenosť zo školskej praxe navyše ukazuje, že rodiny nemajú o školskú stravu záujem pre vlastné, často nešpecifikované dôvody (napr. osobité stravovacie návyky).

- Z výchovného a pedagogického hľadiska je dôležité nielen pre deti ale aj dospelých aspoň prispievať na náklady tovarov a služieb, ktoré sú im k dispozícii. V skutočnosti žiaden tovar alebo služba poskytovaná profesionálne nie je zadarmo – niekto za ňu platí. Participatívne modely sa vždy ukázali ako najefektívnejšie. Aj dnes pri súčasnej životnej úrovni Slovenska sme svedkami neváženia si potravín a mrhania zdrojmi. Deti vedia odnášať ledva dotknuté porcie chutného a zdravého jedla a dokážu dať prednosť rôznym pochutinám z bufetov. Ako by to bolo v prípade, že rodičia „neplatia za obedy“?! Odmietame mrhanie zdrojmi.

- Mnohé školské jedálne nie sú toho času pre zavedenie tohto nariadenia pripravené po technickej, personálnej ani organizačnej stránke. Kapacita školských jedální sa prirodzeným vývojom každej konkrétnej školy dimenzovala tak, že počet stravníkov bol v rovnováhe s kapacitnými možnosťami školy. Obávame sa, že veľmi náhlým a v mnohých prípadoch zásadným navýšením počtu stravníkov nebude jednoduché túto rovnováhu zabezpečiť a to z rôznych dôvodov – vo veľkomestských regiónoch je problém zohnať kvalifikovaný personál do školských kuchýň a jedální; v malých obciach s bydliskom detí v blízkosti školy je časté stravovanie v domácnosti resp. môže byť problém pre obec/ zriaďovateľa menšej školy vybaviť plnohodnotne kuchyňu a jedáleň školy na potrebnú kvalitu.